

**Guvernului Republicii Moldova
Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului
Administrației Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi”
Inspectoratului pentru Protecția Mediului**

Copie: Delegația Uniunii Europene în Moldova

7 iulie 2021

DECLARAȚIE

**STOP activităților recreaționale ilegale, barbare și distructive în arealul
Parcului Național Orhei, a Rezervației Cultural-Naturale „Orheiul Vechi” și
în alte rezervații și arii naturale protejate de stat**

Promontoriul de la Trebujeni al Complexului Orheiul Vechi, cu statut protejat de rezervație istorico-culturală și naturală, inclus în cadrul Parcului Național Orhei, este distrus prin activități recreaționale ilegale și barbare.

De Ziua Mediului, în cadrul drumeției pe traseul Trebujeni-Furceni, echipa Asociației Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic a surprins unități de transport cuadricicluri care fac tururi distractive prin aria protejată de stat, punând în pericol flora și fauna rezervației, distrugând masivele de calcar și versanții pitorești ai râului Răut.

După publicarea imaginilor, mai mulți cetățeni ne-au semnalizat și alte activități contrare legii și cu impact distructiv asupra peisajului din acest areal: tururi pe motociclete pe versanții fragili, escaladarea malurilor stâncoase cu unități de transport cu „gheare”, extragerea pietrei din malurile stâncoase.

Aceste activități sunt contrare statutului de arie protejată și trebuie curmate neîntârziat, altfel riscăm a pierde definitiv peisajul și speciile rare din Rezervația Cultural-Naturală „Orheiul Vechi”, dar și din alte arii naturale protejate de stat.

Potrivit art. 37, alin. (1) din Constituție garantează că fiecare om are dreptul la un mediu înconjurător neprimejdios din punct de vedere ecologic pentru viață și sănătate, precum și la produse alimentare și obiecte de uz casnic inofensive iar art. 59 din Constituție stabilește obligația fiecărui cetățean de a proteja mediul înconjurător, conserva și ocroti monumentele istorice și culturale.

La fel, art. 98 din Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538 din 25.02.1998, prevede sancționarea persoanelor pentru folosirea ariilor naturale protejate în alte scopuri decât în cele prevăzute de lege, deteriorarea sau distrugerea ariilor naturale protejate, precum și organizarea și desfășurarea neautorizată de activități economice, de turism și agrement.

Respectiv, persoanele fizice și juridice sunt obligate să repare daunele și prejudiciile produse prin încălcarea prevederilor legale privind protecția mediului înconjurător în modul și măsurile stabilite de legislație.

De menționat că pe teritoriul Parcului Național și Rezervației pot fi găsite specii vegetale rare pe plan regional și european, multe plante de aici figurând în Cartea Roșie a Republicii Moldova, listele roșii ale țărilor limitrofe (România și Ucraina) și în Lista Roșie a Europei. De asemenea, se găsesc specii de reptile și amfibieni în pericol de dispariție.

Complexul Orheiul Vechi reprezintă o rezervație istorico-culturală și naturală, pe o suprafață de 6923,0 ha (4472 ha – zona de protecție și 2451 – zona tampon), cuprinde în totalitate teritoriul comunei Trebujeni, inclusiv satele Trebujeni, Butuceni și Morovaia, ariile naturale protejate „Trebujeni” și „Jeloboc-Furceni”, masivele păduroase

„Pădurea Țiganca”, „Pădurea Bacota”, defileul râului Răut cu defileurile adiacente, complexele istorico-arheologice din zonă etc.

În context, în temeiul art. 98 din Legea 1538/1998 și art. 89, 91 al Legii nr. 1515/1993, solicităm Guvernului și tuturor autorităților responsabile:

1. stoparea imediată a activităților „motorizate” de divertisment cu factor distructiv asupra stâncilor, florei și faunei din arealul rezervației protejate și calcularea prejudiciului cauzat mediului.
2. de asemenea, atragem atenția reprezentanților mass-media de a nu promova prin TV și alte materiale media, agenții economici care, prin activitățile lor, își bat joc de patrimoniul natural și pun în pericol de distrugere totală a rezervațiilor peisagistice, care sunt mândria R. Moldova.

**Lista organizațiilor ce susțin apelul public privind
încetarea activităților recreaționale ilegale în arealul Rezervației Cultural-Naturale “Orheiul Vechi” și în
alte rezervații și arii protejate de stat**

1. Transparency International Moldova
2. Asociația pentru Democrație Participativă ADEPT
3. Fundația Soros-Moldova
4. Centrul pentru Jurnalism Independent
5. Institutul de Dezvoltare Urbană
6. Asociația Presei Independente
7. Asociația Promo-LEX
8. Institutul European de Studii Politice
9. Centrul Internațional pentru Protecția și Promovarea Drepturilor Femeii „La Strada”
10. Institutul pentru Drepturile Omului
11. Alianța ONG-urilor active în domeniul Protecției Sociale a Copilului și Familiei
12. „Ave Copiii”
13. Centrul de Resurse Juridice din Moldova
14. Centrul Național al Romilor
15. Institutul pentru Politici și Reforme Europene
16. Centrul Analitic Independent Expert-Grup
17. Uniunea Organizațiilor Invalizilor din Moldova
18. Comunitatea WatchDog.md
19. Keystone International Human Services Moldova
20. Local Democracy Agency Moldova
21. INVENTO
22. Centrul de Instruire și Dezvoltare Educațională
23. Asociația pentru Guvernare Eficientă și Responsabilă
24. Amnesty International Moldova
25. Experts for Security and Global Affairs
26. Asociația pentru Reabilitarea Invalizilor din Republica Moldova
27. Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități
28. Alianța INFONET
29. Asociația Națională a Para-juristilor din Republica Moldova
30. Institutum Virtutes Civiles
31. Медиа Центр Приднестровья
32. Centrul de Politici și Reforme
33. Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale „Viitorul”
34. Alianța Întreprinderilor Mici și Mijlocii din Moldova
35. Asociația Femeilor Profesioniste și de Afaceri din Moldova
36. Congresul Autorităților Locale din Moldova

37. Asociația pentru Politică Externă
38. INTECO
39. „Mame în Acțiune”
40. „Femeia și Copilul- Protecție și Sprijin”
41. Centrul „Pro-Europa” din Comrat
42. Centrul Regional de Dezvoltare Durabilă din Ungheni
43. Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova
44. Centrul Regional „Contact” Bălți
45. Grupul de Inițiativă a Tinerilor pentru Viitor
46. Centrul de Informare și Susținere a Tinerilor Economisti „CERTITUDINE”
47. Centrul Național de Asistență și Informare a ONG-urilor din Moldova CONTACT
48. „Pro Cooperare Regională”
49. Asociația Micului Business din Moldova
50. Centrul pentru Dezvoltare și Management
51. Centrul de Dezvoltare Economică și Afaceri Publice
52. Business Consulting Institute
53. Rețeaua Națională LEADER în Moldova
54. „Terra-1530”
55. Asociația Jurnaliștilor de Mediu și Turism Ecologic
56. Consiliul Național al Energiei
57. Asociația Femeilor pentru Protecția Mediului și Dezvoltarea Durabilă
58. Centrul de Consultanță Ecologică Cahul
59. BIOS
60. ECOTOX
61. Mișcarea Ecologistă Ștefan-Vodă
62. Centrul Regional de Mediu din Moldova
63. Asociația pentru Valorificarea Deșeurilor
64. Mișcarea Ecologistă din Moldova
65. „Hai Moldova”
66. Centrul Regional al Studiilor de Mediu ECOS
67. Centrul Republican pentru Copii și Tineret Gutta-Club
68. Asociația Internațională a Păstrătorilor Râului „Eco-Tiras”
69. „Cutezătorul”
70. „Caroma-Nord”
71. Eco-Contact
72. „BIOTICA”
73. Centrul Național de Mediu
74. Alianța pentru Eficiență Energetică și Regenerabilă
75. Automobil Club Moldova
76. Eco-Sor
77. GREEN-School
78. Institutul de Instruire în Dezvoltare ”MilleniumM”
79. Consiliul Național al Tineretului din Moldova
80. „Tinerii pentru Dreptul la Viață”
81. Fundația Est-Europeană
82. Agenția de Cooperare Transfrontalieră și Integrare Europeană
83. „Eco-Răzeni”
84. Institutul de Politici Publice
85. Fundația pentru Dezvoltare din Republica Moldova
86. ”Interacțiune”
87. Fundația pentru Educație și Dezvoltare din Moldova
88. AEGEE-Chișinău
89. CASMED
90. Centrul de Inovare și Politici din Moldova

91. Asociația Regională a mamelor cu mulți copii și a femeilor-întreprinzători din Găgăuzia „VESTA”
92. Centrul European pentru Inițiative civile „Stalker”
93. Institutul Muncii
94. Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova
95. Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova
96. Federația Sindicatelor din Construcții și Industria Materialelor de Construcții SINDICONS
97. Federația Sindicală „SĂNĂTATEA” din RM

